

Genslyngningen af vandløb er en af hverdagens små succeshistorier

I 2019 fangede kommunen én fisk på en flere kilometer lang strækning af vandløbet. Nu trives fisk og smådyr, efter at kommunen i samarbejde med 12 lokale lodsejere har naturgenoprettet Fasterkær Bæk, Slumstrup Møllebæk og Kirke å.

Kommunens naturgenopretning af Fasterkær Bæk, Slumstrup Møllebæk og Kirkeåen betyder, at der nu igen lever fisk i vandløbet, bl.a. havørreden her, som naturmedarbejder Per Søby Jensen fangede og genudsatte tidligere på måneden.

På hovedvejen mellem Faster og Astrup i den østlige del af Ringkøbing-Skjern Kommune kan man krydse Fasterkær Bæk helt uden at opdage det. Vandløbet er smalt, ligger i sagens natur lavt i terrænet og gør i det hele taget ikke meget stads af sig selv.

Men faktisk er den lille bæk en rislende naturgenopretnings-succes, hvor de mange fisk og smådyr, der igen lever i vandløbet, er det klare bevis.

I bunden af landmand Jørgen Søndergaard Madsens store grønne eng snor bækken sig nu gennem små søer - eller okkerrensningsbassiner, der er etableret som en del af kommunens omfattende restaurering af det smalle vandløb.

Lidt mod vest løber Fasterkær Bæk sammen med Slumstrup Bæk - og herfra videre i Kirkeåen mod Skjern Å. Flere steder har vandet tidligere været ført gennem drænrør under dyrket landbrugsjord.

- De små bække har en stor betydning for den samlede fiskebestand i hele åsystemet. Det er her, der fra naturens side findes egnede yngel- og opvækstområder for hele systemets fiskebestande, fortæller naturmedarbejder i Ringkøbing-Skjern Kommune, Per Søby Jensen.

- Det er disse vandløbsstrækninger, det tidligere er gået hårdt ud over, fordi de er blevet reguleret, udrettet og drænet, så vandet hurtigere kunne komme væk fra markerne, tilføjer han.

Per Søby Jensen står solidt placeret med begge gummistøvler midt i bækken og stikker hånden ned i grus og vandranunkler for at tjekke, at vandet stadig er klart.

I 2019 prøv fiskede kommunen i Fasterkær Bæk for at se, om der var liv i bækken:

- På en 6,7 km lang strækning 'fangede' vi én bækørred, fortæller Per Søby Jensen og tilføjer, at fiskeriet foregår med el, der midlertidigt bedøver fiskene, så de lægger sig i vandoverfladen, hvor de kan fanges og registreres

Kommunens restaurering af vandløbet har kostet tæt på 4 mio. kr. til forundersøgelser og anlægsarbejderne, plus ca. 1 mio. kr. i kompensation til de 12 lodsejere, der har lagt jord til de nye okkerrensingsanlæg og til genslyngningen af bækken.

Til gengæld var der i den grad fangst, da Per Søby Jensen og Søren Larsen fra Danmarks Center for Vildlaks tog på 'fisketur' ved Fasterkær Bæk og Kirkeå midt i december:

- Den korte version er, at Fasterkær Bæk og Kirke Å i dag fremstår som et fint ørredvandløb med en fin bækørredbestand suppleret med opgang af havørreder, fortæller Per Søby Jensen og forklarer:

- Vi observerede adskillige havørreder på 50 cm, bækørreder på over 40 cm foruden strømskaller, gråskaller, grundling og enkelte gedder, og der var ørredyngel omkring alle gydestrøg. Det er helt fantastisk at se, at naturgenopretningen i dén grad har haft en positiv effekt på vandløbet.

Okker kvæler liv

Før traveturen ned til bækken har vi drukket kaffe i Jørgen Søndergaard Madsens køkken på Lille Fastergård - og kigget på et oversigtskort fuld af tal for før- og eftermålinger af jern og okker.

Okker forekommer naturligt i vandet i Vestjylland, men i større koncentrationer sætter okkeren sig som en skadelig hinde på fiskenes gæller og kvæler dem. Fiskeæg, der er lagt i gyde-gruset på vandløbets bund, bliver ligeledes kvalt af de skadelige okkerbelægninger.

- For at fisk og smådyr trives i et vandløb skal jernindholdet maksimalt være på 0,5 mg pr. liter - og helst noget lavere. Før okkerrensningen og restaureringen af vandløbene kunne vi de fleste steder måle jernværdier på 1-2 og på enkelte strækninger endnu højere, siger Per Søby Jensen og peger på, at tanglopper, døgnfluer og andre insekter i vandet er de første til at forsvinde, hvorefter fødegrundlaget for fiskene også er væk.

- På fotos fra gamle dage kan man se, hvordan mænd for over 100 år siden stod i vandløbene og gravede for at løsne okkerbelægningerne fra gruset inden fiskene skulle op at gyde. Nu fjerner vi okker - eller afskærer nogle af okkerpunktkilderne - ved at etablere okkerrensingsbassiner, samtidig med, at vi forbedrer vandkvaliteten og vandet iltes bedre, tilføjer han.

Desuden har kommunen etableret ca. 60 nye gydestryg ved at udlægge grusbanker og plantet vandplanter som f.eks. vandranunkel og vandstjerne, der også er gode til at tilbageholde okker. Desuden er vandløbene blevet genslynget og der skabt langt bedre fysiske og varierede forhold på de restaurerede strækninger - forhold der især er til gavn for fisk, planter og smådyr.

- Landskabeligt har projektet også givet området et markant løft - nu hvor vandløbene igen snor sig ned igennem ådalen, siger Per Søby Jensen og tilføjer:

- Alle parametre skal tænkes ind, før man får et godt vandmiljø.

En god fortælling

Gårdejer Jørgen Søndergaard Madsen er én af 12 lokale lodsejere, der er gået med i restaureringen af vandløbet.

Sommeren igennem græsser hans 140 økologiske køer på engen ned mod bækken, og han har lagt jord til en god del af genslyngningen - og til flere af de i alt syv okkerrensingsbassiner, der er etableret på den 6,7 km lange vandløbsstrækning.

- Jeg har drevet en økologisk bedrift i 26 år, og jeg er selv afhængig af naturen og de økologiske processer, så jeg kunne sagtens se mig selv i det her projekt. Lavbundsjorden ved bækken egner sig godt til afgræsning, så det hele går op i en højere enhed, når man, som jeg, har foretaget en afvejning og valgt, at man godt kan lide at slippe køerne løs på de grønne marker om foråret, forklarer han og tilføjer med et smil:

- Og så er det fedt at kunne sidde til et sølvbryllup og fortælle, at man lige har været med til at genslynge en bæk. Det giver folk et mere nuanceret syn på landbruget.

FAKTA:

Naturgenopretningen af Fasterkær Bæk, Slumstrup Møllebæk og Kirkeåen blev gennemført i samarbejde med 12 lokale lodsejere.

Før naturgenopretningen fangede kommunens folk én fisk på en strækning på 6,7 km. Den 11. december i år gennemførte kommunen sammen med Danmarks Center for Vildlaks en ny fiskeundersøgelse i Fasterkær Bæk og Kirke Å. I afrapporteringen står der bl.a.:

"Fasterkær Bæk fremstår i dag som et vandløb med stor fysisk variation og en fiskebestand bestående af ørred, strømskalle og grundling. Plantevæksten består af vandranunkel, vandstjerne, lidt mærke, pindsvineknop og sødgræsser. Bunden varierer mellem grus stryg og mere stille partier. Omkring alle stryg er der konstateret ørredyngel, hvilket viser, at ørrederne gyder i vandløbet" ... "Den foreløbig vurdering af de befiskede strækninger er, at den gennemførte naturgenopretning har haft en betydelig og meget positiv effekt på miljøtilstanden på de restaurerede vandløbsstrækninger i området i Fasterkær Bæk og Kirke Å."

På kommunens hjemmeside kan man se flere fotos og en dronofilm af restaureringen af Slumstrup Møllebæk og Fasterkær Bæk i den øvre del af Kirkeåen.

<https://www.rksk.dk/borger/natur-soeer-og-vandloeb/vandloeb>

VEDHÆFTEDE FILER

[Ved koekkenbordet.pixled.jpg](#)

[Per.jpg](#)

[Iltningsanlæg.jpg](#)

[i vandet.jpg](#)

KONTAKTINFORMATION

Per Søby Jensen, naturmedarbejder Ringkøbing-Skjern Kommune, 29 61 83 34, per.jensen@rksk.dk

Ringkøbing-Skjern
Kommune

[Vis i browser](#)

[Afmeld udsendelser](#)